

Sygn. akt III U 96/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2013r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Protokolant:	sekr.sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 marca 2013r. w Suwałkach

sprawy **Ośrodka (...) w S.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

przy udziale zainteresowanego A. Ł.

o ustalenie podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz podstawy wymiaru składek za A. Ł.

w związku z odwołaniem Ośrodka (...) w S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 27 listopada 2012 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że A. Ł. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie czasu od 6 sierpnia 2010r. do 8 sierpnia 2010r. z tytułu umowy wykonania koncertu w dniu 8 sierpnia 2010r.

UZASADNIENIE

Decyzją nr 220 z dnia 27.11.2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na art. 91 ust. 5, art. 83 ust. 1 pkt 1-3, art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 3 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. t.j. z 2009r. Nr 205, poz. 1585) oraz art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2008r. nr 164, poz. 1027 ze zm.) stwierdził, iż A. Ł. z tytułu wykonywania umowy o świadczenie usług na rzecz Ośrodka (...) w S. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresie od 06.08.2010r. do 08.08.2010r., podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne tj. emerytalne, rentowe i wypadkowe za sierpień 2010r. wynosi 701,00zł, natomiast podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne za sierpień 2010r. - 622,06zł.

W pisemnych motywach decyzji organ rentowy wskazał, iż podczas kontroli przeprowadzonej w Ośrodku (...) w S. za okres styczeń 2009r. – grudzień 2011r. w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne i Fundusz Pracy, zweryfikowano również umowy zawarte z osobami wykonującymi pracę na podstawie umów zakwalifikowanych przez Ośrodek (...) w S., jako umowy o dzieło.

W wyniku tej kontroli ZUS ustalił, iż płatnik składek – Ośrodek (...) w S. – zawarł z A. Ł. umowę o dzieło na okres od 06.08.2010r. do 08.08.2010r., na wykonanie koncertu w dniu 08.08.2010r. na plaży miejskiej w S., podczas trwania imprezy (...), w trakcie trwania której A. Ł. nie posiadał innego tytułu do podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Uznał też, iż ta zawarta umowa nie ma charakteru umowy o dzieło, a ma charakter umowy o świadczenie usług. Za wykonanie czynności, a nie za osiągnięcie rezultatu, A. Ł. miał otrzymać wynagrodzenie. W związku z tym stwierdził podleganie przez A. Ł. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w okresie wskazanym w decyzji. Wysokość postawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ustalił na podstawie wystawionego rachunku z dnia 08.08.2010r.

Odwołanie od tej decyzji złożył Ośrodek (...) w S., który domagał się jej zmiany. Powołując się na art. 627 kc podniósł, iż wolą stron było zawarcie umowy o dzieło i umowa podpisana z A. Ł. zawierała wszystkie elementy charakterystyczne dla tej czynności prawnej. A. Ł. wykonał koncert, dzieło niematerialne, stworzone i zaprezentowane przed publicznością. W umowie określono, iż czynności mają zostać ostatecznie wykonane, a nie tylko wykonywane. Osiągnięty rezultat, w postaci koncertu, stał się autonomiczną, niematerialną wartością w obrocie. Powstały rezultat stał się zatem niezależny od swojego twórcy. W każdej chwili, miejscu i czasie może być on prezentowany, przedstawiany w dalszym ciągu, wielokrotnie, przed różną publicznością.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od wnioskodawcy kosztów zastępstwa procesowego. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji dodatkowo wskazując, iż w tym konkretnym przypadku nie zlecono zleceniobiorcy wykonania konkretnego dzieła, a wyłącznie wykonanie czynności, które z istoty nie prowadzą do stworzenia dzieła, a sprowadzają się do starannego wykonania zespołu czynności niezbędnych w procesie wykonywania czynności wskazanych w przedmiotowej umowie. Zatem mając na uwadze ich przedmiot, tj. wykonanie koncertu w dniu 08.08.2010r. na plaży miejskiej w S. w czasie trwania imprezy (...), zasadnie zakwestionował rodzaj łączącej strony umowy i zakwalifikował ją jako umowę zlecenia.

Postanowieniem z dnia 05.02.2013r. na podstawie art. 477¹¹ §2 kpc wezwano do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego A. Ł., który nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie należało uznać za uzasadnione.

Spór w sprawie dotyczył kwalifikacji prawnej umowy, jaką Ośrodek (...) w S. zawarł z zainteresowanym A. Ł.. Zgodnie z zasadą swobody umów strony miały pełne prawo do swobodnego kształtowania treści stosunku prawnego (art. 353¹ KC), jednak związku z zastrzeżeniami, co do jego rzeczywistego rodzaju, należało dokonać jednoznacznej oceny i przesądzić o obowiązku bądź jego braku, opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

Jak stanowi art. 627 kc przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Przedmiotem umowy jest zatem zobowiązanie do wykonania określonego dzieła, z góry oznaczonego wyniku, mogący mieć charakter materialny jak i niematerialny, zaś sama umowa jest umową rezultatu.

Zgodnie z treścią art. 734 §1 kc przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie, przy czym do umowy o świadczenie usług stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Przedmiotem umowy o świadczenie usług jest dokonanie określonej czynności faktycznej, która nie musi prowadzić do osiągnięcia indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa ta jest zatem przykładem umowy starannego działania.

Uwypuklając różnice pomiędzy tymi dwoma rodzajami umów należy wskazać, iż umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienie doprowadziły do konkretnego, w przyszłości indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia, nie wynik zatem (jak w umowie o dzieło), lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku,

są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia tj. przedmiotowo istotnym (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 21.12.1993r. sygn. III AUr 357/93, LEX 13794; wyr. Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 26.01.2006r. sygn. III.AUa.1700/05, LEX 359844).

Zatem umowa o dzieło to tzw. umowa rezultatu, a więc pokazu. Umowa o dzieło różni się od umowy zlecenia właśnie koniecznością uzyskania rezultatu, którym jest dzieło. Natomiast umowa zlecenia jest tzw. umową należytego starania i umową nakierowaną na podjęcie określonych działań i czynności przez biorącego zlecenie. Biorący zlecenie nie ma możliwości swobodnego dziania przy tworzeniu przedmiotu zlecenia. Natomiast wykonujący dzieło musi się wykazać rezultatem, przy czym środki służące do osiągnięcia rezultatu końcowego – dzieła, podjęte przez niego, nie są narzucane przez zamawiającego.

Umową o dzieło nr (...), zawartą w dniu 06.08.2010r. w S., pomiędzy Ośrodkiem (...) w S., reprezentowanym przez dyrektora – D. T. (zamawiającym), a wykonawcą – A. Ł., zamawiający zamówił, a wykonawca przyjął do wykonania koncert w dniu 08.08.2010r. na Plaży (...) w S. w czasie trwania imprezy (...), w terminie do dnia 08.08.2010r. Za wykonane dzieło zamawiający zobowiązał się zapłacić kwotę 701,00zł brutto w terminie 3 dni od daty odebrania dzieła i złożenia rachunku.

Jak zeznał D. T. (koperta k. 21 15:50-18:30) A. Ł. wraz z zespołem w dniu 08.08.2010r. wykonali koncert, na który składały się ich utwory autorskie oraz aranżacje utworów innych autorów (tzw. covery). Dzieło w postaci koncertu zostało przez zamawiającego odebrane, dobrze ocenione, a należność uregulowana zgodnie z rachunkiem. Umowa została zawarta na to jedno wykonanie, koncert, w dniu 08.08.2010r.

Analiza więc postanowień umowy wskazuje, iż wolą stron było wykonanie dzieła, gdyż to wynik a nie określone działanie, było istotne dla realizacji umowy. Zainteresowany był rozliczany z całości, z koncertu, a nie z poszczególnych jego elementów, na które składały się choćby poszczególne utwory, sposób ich wykonania, kontakt z publicznością etc. Zamawiający nie wskazywał, ani nie sugerował, jakiego rodzaju utwory mają zostać przez niego wykonane, ani w jaki sposób ma je zagrać. Jego celem (zamawiającego) było uzyskanie dzieła w postaci niematerialnej tj. koncertu.

W związku z płynną granicą pomiędzy umową zlecenia a umową o dzieło i zastrzeżeniami zgłaszanymi przez organ rentowy, należy przytoczyć stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 13.03.1967r. w sprawie sygn. I CR 500/66 (LEX 612, OSNC 1968/1/5), w którym stwierdził iż umowa, w której strona zobowiązuje się do wykonania określonej produkcji artystycznej za wynagrodzeniem, ma cechy umowy o dzieło, a nie umowy zlecenia. Treścią bowiem zobowiązania wykonawcy nie jest samo podjęcie i wykonywanie określonych czynności, lecz oznaczony w umowie ich wynik w postaci wystawienia widowiska odpowiadającego pewnym z góry ustalonym warunkom.

Pomimo, iż orzeczenie to zapadło w 1967r. to stan faktyczny w tej sprawie dotyczy rozważań i konkluzji na temat stanowiący istotę w sprawie niniejszej. Sąd Najwyższy wskazał również w tej sprawie, iż powyższego charakteru prawnego nie traci też umowa o dzieło wskutek tego, że przedmiotem zobowiązania jest wystawienie nie jednego, lecz większej ilości widowisk. Mimo bowiem zmiany ilościowej treść zobowiązania nie ulega zmianie.

O tym, iż umowa łącząca strony (odwołującego się i zainteresowanego) była umową o dzieło, nie miał również wątpliwości (...) Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia, czego wyraz dał w decyzji nr 321/2012 z dnia 30.01.2013r. (k. 17-19), w której stwierdził, iż B. A. nie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu wykonywania umowy na rzecz Ośrodka (...) w S. z dnia 08.08.2010r. (na podstawie umowy z dnia 06.08.2010r.). Decyzja ta została wydana w związku z wnioskiem ZUS, jaki wpłynął do (...) w dniu 10.12.2012r. o objęcie B. A. obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym. W uzasadnieniu wniosku organ rentowy poinformował, iż w wyniku kontroli ustalili, iż B. A. zawarł z Ośrodkiem (...) w S. umowę o dzieło, na wykonanie koncertu zespołu (...) w dniu 08.08.2010r. na Plaży (...) w S. w czasie trwania imprezy, w której brał również udział zainteresowany tj. (...). Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął, iż umowa ta miała w rzeczywistości charakter umowy o świadczenie usług, a nie o dzieło. Dyrektor (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) dokonał analizy materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie o objęcie B. A. obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym, w skład którego wchodziła również umowa o dzieło zawarta przez Ośrodek (...) w S., i w jego ocenie umowa zawarta z Ośrodkiem nosi znamiona umowy o dzieło.

W uzasadnieniu decyzji (...) również wskazał na wcześniej powołane orzeczenie Sądu Najwyższego i trwałość linii orzeczniczej w tym zakresie.

Decyzja NFZ nie jest dla Sądu wiążąca, jednak w świetle ustaleń poczynionych w sprawie niniejszej stanowi potwierdzenie błędnych wniosków wyciągniętych przez organ rentowy. Nie bez znaczenia jest bowiem fakt, iż zapadała ona w stanie faktycznym identycznym z tym, jakie dotyczy A. Ł.. Zainteresowany również wykonał koncert na tej samej imprezie, co B. A.. Należy zatem przyjąć, iż był on jednym z wielu artystów biorących udział w przedsięwzięciu kulturalnym, które odbywało się pod szyldem (...), które odbywało się w dniu 08.08.2010r. Interpretacja art. 627 kc dokonana przez (...) była identyczna z tą, jaką przyjęto w sprawie niniejszej, a dotyczącej innego artysty.

Mając zatem to wszystko na uwadze, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w wyroku.

mt